

Subjekt

Pochybnostem o subjektu - anebo dokonce „ztrátě subjektu“ - u některých myslitelů přítomnosti nelze dost dobře porozumět bez rozpoznání kontextů, v nichž k nim docházelo, a zvláště bez náležitého nahlédnutí míry omezenosti myšlenkových prostředků, jež těmto myslitelům byly k dispozici. Latinské slovo *subiectum* mělo původně význam dnešního „předmětu“ (objektu), a svůj nový význam si postupně osvojovalo a upevňovalo jen v některých jazycích a zemích (a to jako doklad toho, že pro onen nový význam tu prostě chybělo slovo, nějaký termín). Není proto divu, že téma „subjekt“ zůstává u různých myslitelů buď vůbec nevyjasněno, anebo chápáno velmi různě. Nikdo se proto nemůže divit pokusům o relativně nové pojetí, které nemusí hned najít dostatek ochoty a otevřenosti být jen k přijetí „na zkoušku“. V tomto novém pojetí (tj. našem pojetí) je „subjekt“ chápán jako určité vnitřně sjednocené dění, „stávání se“, tedy jako událost - s jistou nepřesností můžeme pak říci, že ta událost má svůj subjekt, ale také, že ta událost se stala subjektem a tudíž tím subjektem „jest“. „Býti subjektem“ znamená především být sebou samým, a to zase znamená pracovat na sobě, v něčem zůstat sebou, v něčem významnějším však stávat se lepším, kvalitnějším, zkrátka se měnit, ale nikoli samopohybem či samovývojem, nýbrž jako stále se proměňující výsledek vlastní usilovné činnosti.

(Písek, 150210-1.)